

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва
та дизайну

СИЛАБУС

ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОТОГРАФІЧНОЇ
ПРАКТИКИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3
від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Назва освітнього компонента	Теоретичні основи фотографічної практики
Викладач (-і)	Городецький Віталій Іванович
Контактний телефон викладача	+38 (097-915-10-64)
Е-mail викладача	vitaliy.gorodetskiy@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	Очний/заочний
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://dlearn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/5cd74639e6a898bcf762
Консультації	Четвер, 14.00-15.00

2. Анотація до освітнього компонента

АНОТАЦІЯ ДО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Фотографія – це мистецтво однієї миті, тому воно завжди актуальне. Але тільки справжній художник здатен показати в цій миті цілий світ. Сучасна фотографія, безсумнівно, найбільш яскрава епоха цього мистецтва. З кожним роком вона набуває нові художні образи і прийоми, формує нову мову і напрямки, від концептуального до вуличного. Актуальне фотомистецтво наповнюється сучасною філософією, досліджує теми інших культурних просторів. І тому воно цікаве і глядачам, і арт-колекціонерам, особливо студентам. Україна внесла і продовжує вносити свій вклад в розвиток актуального фотомистецтва. Борис Михайлов, Арсен Савадов, Сергій Братков, група Synchronodogs, Сергій Мельниченко – представники різних напрямків фотографії, але вони безумовно сформували і формують потужну сучасну українську фотохвилю. Ми занурені в безперервний потік зображень (телебачення, кіно, відео в Інтернеті), але найміцніше застрягає в голові фотографія. Пам'ять повниться стоп-кадрами; основний її елемент – одинокий образ.

В епоху інформаційної надмірності фотографія дозволяє швидко сприйняти предмет або подію і в компактній формі запам'ятати. Фотографія – щось на зразок цитати, афоризму або прислів'я. У кожного з нас зберігаються в пам'яті сотні фотографій, і до будь-якої можна в будь-який момент звернутися.

Художньою фотографією можна вважати фотознімок, створений як предмет мистецтва. На відміну від картин і статуй її неможливо виготовити без застосування технічних засобів і особливих матеріалів. Та все ж фотограф має достатньо вільного простору для реалізації творчих задумів. Завдяки зрозумілій усім художній мові, фотографія стала одним із найпопулярніших видів масового мистецтва.

Предметом вивчення освітнього компонента «Теоретичні основи фотографічної практики» є вивчення та використання на практиці цифрових технологій у створенні візуальних творів фотомистецтва. Студенти отримають можливість ознайомитися із різними жанрами цифрової фотографії, технічними аспектами графічних програм, від сценаріїв до створення проєктів у цифровому середовищі.

Зміст освітнього компонента :

1. Вступ у фотографію – ознайомлення із загальними поняттями та історією фотографії. Роль фотографії у сучасному цифровому світі та її вплив на суспільство.
2. Основи технічних аспектів – робота з фотокамерою : вибір та налаштування об'єктивів, вимірювання світла. Елементарні знання про експозицію, затвори, діафрагми та їх вплив на зображення.
3. Світлотехніка та кольорознавство в цифровій фотографії – розуміння властивостей світла та його роль у цифровій фотографії. Вивчення основ кольорової теорії та впливу кольору на емоційний вираз фотографій.
4. Композиція та кадр – основи композиції, правило третин (золоте січення), ракурси, лінії. Вплив композиції на сприйняття та естетику фотографії.
5. Жанри фотографії – огляд різних жанрів фотографії : портрет, пейзаж, репортаж, натюрморт, предметна зйомка, абстракція тощо. Розуміння особливостей кожного жанру та їх відмінностей.
6. Обробка та ретушування – ознайомлення з основами обробки фотографій за допомогою графічних редакторів. Етичні аспекти ретушування та використання обробки для створення певного ефекту.
7. Фотожурналістика та експерименти – розгляд основ фотожурналістики та репортажу. Спроби творчого експерименту в межах цифрової фотографії.
8. Розвиток творчого сприйняття – використання фотографії як мистецького засобу вираження та комунікації. Розвиток власного фотографічного стилю.
9. Захист та аналіз фотографій – підготовка презентацій та захист фотографій перед аудиторією. Глибокий аналіз власних та інших робіт, отримання конструктивної критики. Оцінювання.

3. Мета та цілі освітнього компонента

МЕТА ТА ЦІЛІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета освітнього компонента «Теоретичні основи фотографічної практики» полягає у розвитку здатності студента розуміти сучасні тенденції фотографії та візуального дизайну, створювати різноманітні фотографічні та графічні проекти, а також набути навичок роботи з фототехнікою, методами зйомки та обробки зображень. Окрім того, мета освітнього компонента опановувати на практиці сучасні підходи при створенні фотографічних проектів у візуальному дизайні. У процесі вивчення освітнього компонента студенти знайомляться із основами фотографії, найпоширенішою фотоапаратурою й обладнанням, спецобладнанням (фотобокси, софтбокси, фон «Chroma Key»), жанрами фотографії, мають можливість закріпити на практиці свої теоретичні знання.

Освітній компонент «Теоретичні основи фотографічної практики» має на меті надати студентам глибокі знання та розуміння основних аспектів фотографії.

Основні цілі цього освітнього компонента можуть включати :

1. Ознайомлення із загальними поняттями фотографії – розуміння основних термінів та понять, пов'язаних із фотографією. Вивчення історії розвитку фотографії та впливу технологічних змін на цю сферу.
2. Опанування технічних аспектів – вивчення роботи фотокамери, об'єктивів, світлочутливих матеріалів та інших технічних аспектів фотографії. Навчання основам взаємодії з світлом, використання софтбоксів та налаштування експозиції.
3. Розвиток естетичного смаку – аналіз фотографічних творів різних майстрів та мистецьких фотографічних шкіл. Розуміння композиції, кольору, світла та інших естетичних аспектів цифрової фотографії.
4. Вивчення теорії обробки зображень – розгляд аспектів обробки цифрових фотографій. Навчання роботі з графічними редакторами та іншими програмами для обробки цифрових фотографій.
5. Розуміння специфіки різних жанрів – вивчення особливостей портретної, пейзажної, репортажної та інших жанрів фотографії. Розробка навичок вибору жанру відповідно до ідеї та мети фотопроєкту.
6. Стимулювання творчого мислення – підтримка студентів у розвитку власного фотографічного стилю та підходу. Заохочення експериментів та творчого підходу до фотографії.

Ці цілі допомагають студентам розкрити потенціал у сфері фотографії, розвиваючи технічні та творчі навички, необхідні для успішної роботи в цьому цифровому мистецтві.

Завдання:

1. Навчити студентів аналізу фотографічних творів – обрати фотографію відомого майстра та провести аналіз композиції, вибору кольорів, світла та теми. Спроба реконструювати або переосмислити вибрану фотографію за власним баченням.
2. Навчити студентів експериментам із світлом та тінями – зробити серію фотографій з варіаціями світлових умов (наприклад, освітлення від різних джерел). Проаналізувати, як змінюється вираження об'єктів під впливом різних світлових умов.
3. Навчити студентів створювати фотографічна (Есе) – створити фотографічне (есе) на обрану тему (наприклад, «Моя місцевість», «Емоції в обличчі», «Концепція часу»). Супроводжувати фотографії власним текстом, пояснюючи вибір об'єктів.
4. Навчити студентів практичним вправи з обробки фотографій – за допомогою графічного редактора «Adobe Photoshop» виконати базову обробку фотографій, звертаючи увагу на корекцію кольорів, контрасту та різних ефектів. Порівняти початкові та оброблені версії, пояснити вибір конкретних змін.
5. Навчити студентів створювати фотожурналістику та репортаж – створити невеликий репортаж або фотожурналістську історію на актуальну тему. Розробити стратегію зйомки та вибрати кадри, що найкраще висвітлюють обрану тему.
6. Навчити студентів створювати портфоліо своїх творчих робіт – зібрати особисте фотографічне портфоліо, включаючи різні жанри та стилі. Розмістити кожену фотографію разом із коротким описом та обґрунтуванням вибору.

Ці завдання спрямовані на розвиток практичних навичок студентів у сфері фотографії, а також на глибше розуміння теоретичних аспектів, які вивчаються в рамках освітнього компонента «Теоретичні основи фотографічної практики».

Результати навчання освітнього компонента :

знати:

- ✓ історію розвитку фотографії у світі та в Україні;
- ✓ основні поняття та визначення художньої фотографії;
- ✓ різноманітні техніки, які застосовують при створенні фотографії.

вміти :

- ✓ описувати та інтерпретувати відомі твори фотомистецтва;
- ✓ залучати ці твори фотомистецтва як джерела для власних творчих пошуків;
- ✓ застосовувати методику створення фотографії на основі сучасних цифрових технологій;
- ✓ використовувати основи обробки цифрових фотографій засобами графічного редактора ПК;
- ✓ володіти комп'ютерними програмами та різноманітною технікою, яка застосовується при створенні цифрових фотографій.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі образотворчої та освітньої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3. Здатність до впевненого та, водночас, критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел.

ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 4. Здатність володіти операційною системою Windows, як засобом управління інформацією, а також видами комп'ютерної графіки, растровими графічними та векторними редакторами.

ФК 5. Здатність використання комп'ютерних технологій у процесі виконання творчих завдань.

ФК 9. Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

ПРН 10. Уміння застосувати у професійній діяльності фундаментальні знання з комп'ютерних технологій.

ПРН 11. Уміння використовувати педагогічні технології у навчально-виховному процесі; розробляти уроки та навчальні заняття відповідно до обраної технології навчання.

5. Організація навчання

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекція	4
Практичні заняття	26
Самостійна робота	60
Всього	90

ОЗНАКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	014 «Середня освіта»	IV	Вибірковий

ТЕМАТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Історичні аспекти розвитку фотомистецтва. Фотомистецтво і фотожурналістика: загальне і особливе.	2		2
Тема 2. Основи фотографії. Цифрова фотографія.	2		2
Тема 3. Цифрові фотоапарати та їх будова. Типи об'єктивів.	2		2
Тема 4. Основні параметри світосили та діафрагми. Поняття витримки та її значення. Фотографування. Практичні вправи.		2	2
Тема 5. Колористика у фотодизайні. Основи теорії кольору. Поради фото-дизайнерам початківцям. Застосування колірного кола Іттена. Фотографування. Практичні вправи.		2	2
Тема 6. Золоте січення у фотографії. Фотографування. Практичні вправи.		2	2
Тема 7. Основні жанри фотографії. 1 . Портрет . 2. Натюрморт. 3. Пейзаж. 4. Вулична фотографія. 5 . Репортаж . 6 . Рекламна фотографія . 7. Предметна зйомка. 8 . Макрофотографія . 9. Нічна		2	2

зйомка. Фотографування. Практичні вправи.			
Тема 8. Створення фоторепортажу на обрану тематику. Фотографування. Практичні вправи.		2	2
Тема 9. Редагування фотоматеріалу у графічному редакторі Adobe Photoshop. Практичні вправи.		2	2
Тема 10. Створення реалістичних фотомонтажів із відзнятого матеріалу. Практичні вправи.		2	2
Тема 11. Створення спецефектів за допомогою фільтрів, корегувальних масок. Практичні вправи.		2	2
Тема 12. Застосування «кольорового балансу» для обробки зображень. Практичні вправи.		2	2
Тема 13. Особливості предметної зйомки у стилі «flatlay». Фотографування. Практичні вправи.		2	2
Тема 14. Особливості предметної зйомки у стилі «Stop Motion». Предметна зйомка у фотокубі. Предметна зйомка фото 360. Створення GIF-анімації. Фотографування. Практичні вправи.		2	2
Тема 15. Екзаменаційна робота. Розробка концепції та предметна зйомка у стилі «flatlay» та «Stop Motion» за заданою темою.		2	2
Всього	6	24	30

6. Система оцінювання освітнього компонента

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	
Загальна система оцінювання освітнього компонента	Практичні заняття – 50 балів Тестові завдання на інтерактивному сервісі Plickers – 20 балів Контрольна робота – 10 балів Самостійна робота /індивідуальне/творче завдання – 10 балів Вид контролю – (залік – 10 балів) Максимальна кількість балів – 100
Вимоги до письмових робіт	Тестові завдання – 20 балів Самостійна робота – 10 балів Контрольна робота – 10 балів
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік ; Форма здачі – комбінована (усна, письмова, тестування на інтерактивному сервісі Plickers).

ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ГРАФІКА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Види навчальної роботи	Навчальні тижні															Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Лекції																	
Практичні з-тя					10	10				10		10		10			50
Тестування на сервісі Plickers						5			5		5		5				20
Самостійна р-та														10			10
Контрольна р-та															10		10
Залік /Екзамен															10		10
Всього за тиждень					10	15			5	10	5	10	5	20	20		100

НАКОПИЧУВАННЯ БАЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Практичне заняття	50
Тестові завдання на інтерактивному сервісі Plickers	20
Самостійна робота	10
Контрольна робота	10
Залік /Екзамен	10
МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика освітнього компонента

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	
Академічна доброчесність	<p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.</p> <p>URL : https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc</p> <p>Дані правила допоможуть студентам уникнути можливих суперечностей, конфліктів та інших незручностей, розроблені із метою підвищення ефективності навчально-виховного процесу, а також врегулювання комплексу взаємовідносин, підтримки іміджу університету серед навчальних закладів нашої держави і Європи в цілому.</p>

<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується у відповідності до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, регламентується у встановленого терміну відповідності до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) » – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3. ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) – https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

8. Рекомендована література

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бугаєв О.О. Основи предметної фотографії : методичний посібник. Запоріжжя, 2020. 80с.
2. Костилева В. А. Спеціальні види фото відео зйомки та реклама : конспект лекцій для студентів спеціальності 8.020210 – дизайн напряму 0202 «Мистецтво» денної форми навчання / упорядник Костилева В. Київ : КНУТД, 2006. 17 с.
3. Мироненко В. О. Проблеми аналізу творів фотографії в контексті фотомистецтва Києва та Львова кінця 1980-х – початку 1990-х. *Сучасне мистецтво*. Випуск 6, 2009. С. 381–386.
4. Основи фотомистецтва : навчально-методичний посібник / упорядник Ю. В. Коваленко. Умань : ВПЦ Візаві, 2017. 105 с.
5. Пилип'юк В. В. Українська художня фотографія : етапи становлення та мистецькі засади розвитку : навчальний посібник. Львів : Світ, 2011. 176 с.
6. Сміт Й.Г. Коротка історія фотографії. Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. 224с.
7. Телегуз О. Г. Цифрова фотографія : практикум для самостійної роботи студентів. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 92 с.

Додаткова

1. Бабенко Л. В. Комп'ютерна графіка: навчальний посібник / Л. В. Бабенко, Т. В. Фурсикова. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. 250 с.
2. Даниленко В.Я. Дизайн : навчальний підручник. Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с.
3. Женченко М. І. Основи комп'ютерної графіки . Adobe Photoshop CS : курс лекцій та практикум. Київ : Жнець, 2008. 140 с. іл.
4. Конструювання та технологія виробництва техніки реєстрації інформації : у 3-х кн. Кн. 1. Системи та пристрої реєстрації інформації : навчальний посібник / Є. М. Травніков, Г. Г. Власюк, В. В. Пілінський, В. М. Співак, В. Б. Швайченко. За загальною редакцією В. Б. Швайченка. Київ : Кафедра, 2013. 216 с. іл.

5. Пічугін М. Ф. Комп'ютерна графіка : навчальний посібник / М. Ф. Пічугін, І. О. Канкін, В. В. Воротніков. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 346 с.
6. Селбі Е. Анімація. Київ : ArtHuss, 2019. 216 с.
7. Трубочанінова Т. Комп'ютерні технології в сучасній художньо-педагогічній освіті // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв, 2004. № 7. С. 108-113.

Інтернет-ресурси

1. Золоте січення у фотографії. Дата звернення : 22.11.2023. URL : <http://photography.in.ua/articles/advice/zolote-sichennya-u-fotografiyi/>
2. Колекції фоторобіт Бориса Андресюка. Дата звернення : 20.10.2023. URL : <https://borisandresyuk.com/uk/brands>
3. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. Дата звернення : 19.10.2023. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Цифровий фотоапарат. Принцип дії цифрової фотокамери. Дата звернення 26.11.2023. URL : http://cpto.dp.ua/public_html/posibnyky/posibnyk_ooi/Digital_photo.html
5. Цифрові фотоапарати та основи фотографії. Дата звернення : 24.11.2023. URL : <https://www.slideshare.net/anna46024/ss-42429747>

Викладач : Городецький Віталій Іванович
старший викладач кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну